

”Borgerindflydelse skal være en rettighed og et absolut kernepunkt i socialt arbejde”

STOF NR. 38 / FORÅR 2021

Mia Heick

– socialrådgiver og selvstændig konsulent

AF KARINA LUISE ANDERSEN
FOTO: DANIEL HJORTH

Karina Luise Andersen er
cand. mag. og redaktør på STOF

ILDSJÆLENE

'Ildsjælene' er en artikelserie, hvor der i hvert nummer af STOF vil være et portræt af en medarbejder, der brænder helt særligt igennem i sit arbejde på rusmiddelfeltet. Hvis du kunne tænke dig at nominere en kollega til at blive portrætteret i serien, er du velkommen til at skrive en mail til stof@crf.au.dk, hvor du beskriver din kollegas navn, job og kontaktinformation samt et par linjers motivation om, hvorfor netop denne kollega bør portrætteres som en ildsjæl i STOF.

”Jeg vil gerne nominere min gamle kollega, socialrådgiver Mia Heick, [som ildsjæl]. Mia har gennem et langt arbejdsliv arbejdet respektfuldt, dedikeret og med et højt fagligt niveau for at hjælpe mennesker med stofproblematik (...) Mia er en sand ildsjæl, som har hjulpet og inspireret mange – både brugere og fagkollegaer.”

Disse ord og mange andre lige så rosede brugte psykoterapeut og socialrådgiver Susanna Björkman om sin tidligere kollega, socialrådgiver Mia Heick, da hun skrev til STOF for at indstille Mia til at blive portrætteret som ’ildsjæl’. Og som Susanna Björkman siger, så har Mia Heick haft et langt arbejdsliv, hvor hendes blik har været fast rettet mod at hjælpe med at gøre tilværelsen bedst mulig for mennesker med stofproblemer. Mia Heick er 71 år, og hun blev uddannet pædagog i 1972 og socialrådgiver i 1982. Derudover har hun forskellige efteruddannelser i terapi, rådgivning og rusmiddelbehandling, og siden 1980’erne har hun brugt al sin viden, tid og sit engagement på mennesker med stofproblemer. I mange år har hun arbejdet hos KABS, og nu er hun selvstændig konsulent. Men det var faktisk tilfældigt, at det lige var rusmiddelområdet, som hendes arbejdsliv kom til at handle om:

”I 80’erne arbejdede jeg på Glostrup Hospitals børneafdeling, hvor jeg fik til opgave at følge op på de nyfødte børn, hvis mødre havde haft rusmiddelproblemer, mens de var gravide. Jeg var tovholder for et fagligt team, og vi udviklede et systematisk samarbejde med kommune og rusmiddelbehandlingstilbud om støtte og indsatser til familien. Men jeg erfarede hurtigt, at de mennesker, vi skulle hjælpe, oftest blev mødt af en voldsomt moraliserende og stigmatiserende tilgang. De blev dømt ”ude” på forhånd, og deres retssikkerhed blev ikke altid vægtet særligt højt. Og der blev mit engagement for denne gruppe borgere i samfundet vakt, for min holdning er, at vores intentioner, faglighed og etik som fagprofessionelle skal stå sin prøve, når vi arbejder med mennesker, som befinder sig i de sværeste og mest udsatte positioner i samfundet, og det er vores job at sikre borgerens indflydelse og retssikkerhed hele vejen rundt.”

Gennem hele sit arbejdsliv på rusmiddelområdet – hvor hun bl.a. har været én af hovedkræfterne bag etableringen af ’KABS FamilieVinklen’, som, indtil det lukkede i 2018, var et specialtilbud målrettet gravide og forældre med rusmiddelproblemer – har Mia Heick haft fokus på, at

arbejdet med de mennesker, hun skulle hjælpe, skulle gå ordentligt til. Og netop ordentlighed er ét af de tre nøgleord, hun vil bruge, hvis hun skal beskrive sin tilgang til sit arbejde. De to andre er anstændighed og retfærdighed. Særligt går hun op i, at man som socialrådgiver eller anden fagperson på området ikke skal være bange for at udvikle en forpligtende relation med de mennesker, man skal hjælpe, for det bidrager til et godt og mere ligeværdigt samarbejde, som giver håb og muligheder for dem.

”Man skal også huske, at man skal turde at lytte til og tro på de strategier, som de mennesker, man skal hjælpe, selv har. Det kan nemlig blive meget vanskeligt at hjælpe dem med skabe forandringer i egne liv, hvis de ikke kan se meningen med de muligheder og løsninger, de bliver præsenteret for,” fortæller Mia Heick og fortsætter:

”Et langt arbejdsliv har givet mig megen viden på rygmarven, og i mit arbejde bruger jeg altid både min erfaring og viden, men også min nysgerrighed efter at lære nyt ved at lytte til de mennesker, jeg skal hjælpe. Særligt de mange gravide og forældre med stofproblemer, som jeg har lært at kende gennem årene, har givet mig uvurderlig lærdom. De har modigt givet mig indblik i deres liv og fortalt mig om uhyrlige opvækstforhold, overgreb, om at mestre svære udfordringer og om deres håb og drømme.”

Mia Heick er kendt i fagkredse som en stor videnskapacitet på området omkring familier og gravide med stofproblemer, og hendes erfaring og indsigt har flere gange været efterspurgt af ministre og styrelser. Hun har bl.a. givet sit besyv med om manglende døgnbehandlingstilbud i kommunerne til gravide kvinder med svær rusmiddelbrug og lovændringer om tvangsbestemmelser.

”Vi har brug for nye fortællinger om rusmiddelbrug og forældreskab. Gravide og forældre med rusmiddelproblemer er meget forskellige i forhold til baggrundsforhold, psykiske, personlige og sociale forhold og også i forhold til, hvordan deres rusmiddelforbrug er,” siger Mia og uddyber:

”Vi skal ikke pr. automatik dømme gravide eller forældre uegnede som forældre, bare fordi de har rusmiddelproblemer. Jeg har set mange mennesker arbejde sig ud af et svært og problematisk stofbrug og omsætte deres ønsker, håb og drømme til familieliv. Men det kræver,

at vi som samfund yder en helhedsorienteret indsats, som er fleksibel og kan tilpasses over tid til de mennesker, vi skal hjælpe, fx ved at skrue op og ned for intensiteten. Al omstilling fra et liv med svære og komplekse problemer kræver tid og ro. Vi må væk fra de utilstrækkelige og stærkt tidsafgrænsede behandlingstilbud, som reelt kan modvirke succesfulde forløb for de mennesker, vi skal hjælpe.”

Mia Heick kender til alle udfordringer og problemer på området, som ikke kun rammer de mennesker, det handler om, men som også kræver sit af de fagprofessionelle på området. Hun mener, at især underretningspligten giver store udfordringer og barrierer, når behandlere taler med stofbrugere, der har børn. For hvad betyder det for samarbejdet mellem stofbrugere og behandlere, når behandlere ved nyindskrivning skal fortælle, at de har underretningspligt ift. børnenes trivsel? Ofte er rusmiddelbehandlere nervøse for, at deres samarbejde med forældrene påvirkes negativt, når de skal informere om under-

retningspligten, og de bliver også i tvivl om, hvordan og hvornår de bør lave en underretning, og hvordan forældrenes perspektiv skal involveres i hele situationen. Mia Heick kalder samarbejdet mellem stofbrugere og behandlere for 'behandlingsalliancen'.

”Behandlingsalliancen skal være så stærk både i faglighed og tillid, at den skal kunne tåle, at behandleren taler med forældrene om den skade, deres stofbrug kan gøre ved børnene, uden at underretningspligten kommer til at dominere samtalen. Det handler om at give familien adgang til relevant hjælp rettidigt,” siger hun og fortsætter:

”For underretningspligten er netop en adgang for forældre og familier til at få vurderet eventuelt behov for hjælp, men det kan hurtigt komme til at føles som det modsatte for både behandlere og stofbrugere.”

Og derfor synes Mia Heick, at det er ærgerligt, at KABS har nedlagt det målrettede specialtilbud 'KABS FamilieVinklen', fordi behandlerne der netop var specialiserede i at tale med forældre. Hun kommer med et bud på, hvordan den specialiserede viden alligevel kan nå ud til alle behandlere på området.

”En stor del af løsningen findes i undervisning og vidensdeling, og det er en stor opgave, særligt i de kommunale familieafdelinger, hvor der er stor udskiftning af sagsbehandlere. Og så er det også vigtigt at have fokus på det tværfaglige og tværsektorielle samarbejde og på at turde at diskutere vores forskellige faglige vurderinger,” siger Mia og slutter:

”Og så skal vi som samfund finde andre veje at hjælpe på end behandlingssystemets krav om rusmiddelkontrol og sanktioner. Det kan virke banalt at fremhæve, at de mennesker med rusmiddelproblemer, vi møder, ikke er deres misbrug, men er sig selv med unikke tilværelser, og at det er vigtigt at huske, at vi som fagprofessionelle kun er kortvarige ”gæster” i deres liv. De kan langt bedre håndtere deres egne vanskeligheder, hvis vi giver tid og plads, og hvis vi tør følge deres egne løsningsstrategier. Borgerindflydelse skal være en rettighed og et absolut kernepunkt i socialt arbejde.”